

ДОКУМЕНТИ

УДК 271.4–722.53(477.83)(092):94(477)“ХХ”

**ОТЕЦЬ ДМИТРО КУБАЄВИЧ: СТОРІНКАМИ ОБЛІКОВОЇ СПРАВИ
(Част. 2)¹**

Руслан ДЕЛЯТИНСЬКИЙ

*Івано-Франківська академія Івана Золотоустого,
кафедра соціально-гуманітарних дисциплін,
Науково-дослідний інститут історії Церкви,
вул. Софрона Мудрого (Гарбарська), буд. 22, каб. 801, 76019, Івано-Франківськ, Україна
e-mail: r.deliatynski@ifaiz.edu.ua
DOI: 10.15330/gal.37.150-158
ORCID: 0000-0002-6020-7666*

Ірина ІВАШКІВ

*Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція
Інституту сільського господарства Карпатського регіону
Національної академії аграрних наук України,
відділ науково-консультаційного та інформаційного забезпечення економіки та маркетингу,
вул. Бандери, буд. 21а, 76014, Івано-Франківськ, Україна
e-mail: i.ivach@ukr.net
DOI: 10.15330/gal.37.150-158
ORCID: 0000-0002-8135-8260*

Володимир ПОСТРІЛЬОННИЙ

*вул. Сагайдачного, буд. 34, 47740, селище Великі Бірки,
Тернопільський р-н, Тернопільська область, Україна
e-mail: postrilloniyvolodymyr@gmail.com
DOI: 10.15330/gal.37.150-158
ORCID: 0009-0005-0415-5282*

У статті автори продовжують публікацію матеріалів облікової справи священника Української греко-католицької церкви отця Дмитра Кубаєвича (1890–1980), яка тепер зберігається за № 490 у Архіві Головного управління Національної поліції у Тернопільській області (за адресою м. Тернопіль, вул. Валова, 11). Автори публікації при перекладі з російської мови українською прагнули максимально зберегти автентичність документа.

У статті висвітлено наступні вісім документів облікової справи: протокол допиту Кубаєвича Дмитра Івановича від 27 вересня 1949 р., протокол допиту Попко Анелії Михайлівни від 25 грудня 1949 р., протокол допиту Корнієнка Никифора Трофимовича від 23 січня 1950 р., довідки про Кубаєвича Дмитра Івановича, видані виконкомом Копичинської районної ради 27 січня 1950 р., Уповноваженим Ради у справах РПЦ при РМ УРСР по Тернопільській області 27 січня 1950 р., Копичинським районним

¹ Пропонована стаття виконується в рамках держбюджетної комплексної науково-дослідної теми “Реабілітована пам’ять: історія УГКЦ в особах” (державний реєстраційний номер: 0123U103003; дата реєстрації 26.06.2023; термін виконання 01.07.2023–30.12.2028). Див.: Наукові проекти НДІ історії Церкви. *Івано-Франківська академія Івана Золотоустого*. URL: <http://ifaiz.edu.ua/novyny/1107-naukovi-proiektu-iic.html> (дата звернення: 09.05.2024); В УкрІНТЕІ зареєстровано науково-дослідну тему “Реабілітована пам’ять: історія УГКЦ в особах”. *Кафедра історії України та методики викладання історії. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника*. URL: <https://kiu.pnu.edu.ua/2023/07/03/v-ukrintei-zareiestrovano-naukovo-doslidnu-temu-reabilitovana-pam-iat-istoriia-uhkts-v-osobakh/?fbclid=IwAR25elMCgv8BA5WoOAOOrmljLUPNfVjwH88wmHJ8AyzvIOnyXJRqUrmWU6oA> (дата звернення: 09.05.2024).

військовим комісаром 2 лютого 1950 р., листи начальника Копичинського РВ МДБ, начальників УНКДБ і УНКВС Тернопільської області від 30 грудня 1949 р. та до начальника РВ МВС від 1 лютого 1950 р.

В опублікованих документах розкрито механізми репресивної політики радянського тоталітарного режиму, виразно показано фіктивність звинувачень священника в “бандпособництві” та окреслено справжню причину виселення – вірність Греко-католицькій церкві.

Ключові слова: облікова справа, радянські органи державної безпеки, виселення, спецпоселення, священник, Дмитро Кубаєвич, Українська греко-католицька церква.

Метою даної статті є продовження публікації² та введення в науковий обіг фрагментів облікової справи, започаткованої в грудні 1949 р. на о. Дмитра Кубаєвича, священника на той час уже Катакомбної УГКЦ.

У статті висвітлено наступні вісім документів облікової справи: протокол допиту Кубаєвича Дмитра Івановича від 27 вересня 1949 р., протокол допиту Попко Анелії Михайлівни від 25 грудня 1949 р., протокол допиту Корнієнка Никифора Трофимовича від 23 січня 1950 р., довідки про Кубаєвича Дмитра Івановича, видані виконкомом Копичинської районної ради 27 січня 1950 р., Уповноваженим Ради у справах РПЦ при РМ УРСР по Тернопільській області 27 січня 1950 р., Копичинським районним військовим комісаром 2 лютого 1950 р., лист начальника Копичинського РВ МДБ до начальників УНКДБ і УНКВС Тернопільської області від 30 грудня 1949 р.³

Слід відзначити, що автори-упорядники публікації у процесі перекладу документів з російської мови прагнули максимально зберегти їх автентичність, стилістику та фразеологізми.

В опублікованих документах облікової справи о. Дмитра Кубаєвича розкрито механізми репресивної політики радянського тоталітарного режиму, виразно показано фіктивність звинувачень священника в “бандпособництві” та окреслено справжню причину виселення – вірність Греко-католицькій церкві.

Коротко характеризуючи зміст публікованих документів, варто звернути увагу, що переслідування греко-католицького священника о. Дмитра Кубаєвича виявилось організованою та цілеспрямованою акцією, під час якої, незважаючи на відсутність необхідних “компрометуючих” матеріалів, урешті було прийнято рішення про “виселення у віддалені місця Радянського Союзу”. Безпосередніми виконавцями репресивних дій проти о. Дмитра Кубаєвича стали начальник Копичинського РВ МДБ капітан Гаврилко та старший оперативний уповноважений цього ж відділу капітан Сапронов, начальник відділу “А” Тернопільського обласного УМДБ майор Прокоф’єв, уповноважений РСРПЦ по Тернопільській області П. Пруселіс та інші радянсько-партійні чиновники.

Отож, надалі – свідчення “мовою документів”...

Документ № 1: Протокол допиту Кубаєвича Дмитра Івановича від 27 вересня 1949 р.⁴

[арк. 9] Протокол допиту 1949 року вересня 27 дня село Хлопівка

Я, ст[арший] опер[ативний] уповноважений Копичинського РВ МДБ к[апіта]н Сапронов цього числа допитав

Кубаєвича Дмитра Івановича 1890 року народження, уродженця села Пилипів Коломийського р[айо]ну Станіславської області, із селян, українець, освіта середня, університет духовної теології на факультеті, священник греко-католицької церкви, б[ез]/п[артійний], неодру-

² Початок публікації матеріалів справи див.: Делятинський Р., Івашків І., Пострільонний В. Отець Дмитро Кубаєвич: сторінками облікової справи (Частина 1). *Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис “Галичина”*. 2023. № 36. С. 264–272. DOI: <https://doi.org/10.15330/10.15330/gal.36.264-272>.

³ Архів Головного управління Національної поліції у Тернопільській області. Архівна справа № 490: [част. 1] Облікова справа № 15867 на уніатського священника-опозиціонера Кубаєвича Дмитра Івановича, 39 арк.; [част. 2] Особова справа спец поселенця № 2633 Кубаєвича Дмитра Івановича. 34 арк., [част. 1]. Арк. 9–12, 15–20.

⁴ Там само. Арк. 9–10.

жений, холостий, раніше не судимий, працював священником у с. Хлопівка Копичинського р[айо]ну з 1942 року, в теперішній час проживає в с. Хлопівка.

Про відповідальність про подання брехливих свідчень попереджений за ст. 89 КК УРСР. [підпис:] Дмитро Кубаєвич.

Питання: Розкажіть коротко свою автобіографію?

Відповідь: Я, Кубаєвич Дмитро Іванович, народився в 1897 році в селі Пилипів Коломийського району Станіславської області в сім'ї місцевого селянина.

У 12 років я пішов навчатися в Коломийську гімназію, де навчався вісім років.

У 1917 або 1918 році я поступив вчитися у львівський університет, де навчався на релігійному факультеті на священника греко-католицької церкви і згодом у 1922 році закінчив вищевказаний університет і отримав звання священника греко-католицької церкви.

З 1923 року по 1930 рік працював викладачем Станіславської духовної семіна- [арк. 10] рії, де викладав богослужіння, а потім був переведений в Чортківську гімназію, де так само викладав богослужіння, і працював до 1939 року.

З 1939 року по 1942 рік працював у м. Хоростків Копичинського р[айо]ну і працював священником.

У період німецької окупації я працював викладачем богослужіння в Хоростківській середній школі.

Питання: Розкажіть детально, де Ви проживали і чим займалися, починаючи з 1944 року і по теперішній час?

Відповідь: З 1944 року і по теперішній час я проживаю в с. Хлопівка Копичинського р[айо]ну. Починаючи з 1944 року до липня 1947 року я працював священником в с. Хлопівка і правив службу по греко-католицькій вірі. В липні місяці 1947 року декан Копичинського району Черняк мене усунув від роботи в церкві с. Хлопівка, оскільки я правив службу за греко-католицьким обрядом. Починаючи з 1947 року і по теперішній час я проживаю в с. Хлопівка і ніде не працюю.

Питання: Чому Ви до цього часу не хочете прийняти православну віру і від греко-католицької віри відмовитися?

Відповідь: Так як є переконаний греко-католик і тому вірю в греко-католицьку віру, і ніколи православну віру не прийму, і до кінця свого життя буду греко-католиком.

Питання: Що Ви ще хочете додати до своїх показів?

Відповідь: До своїх показів я нічого не маю додати.

Протокол допиту записано з моїх слів правильно і мені прочитано вголос.

[підпис:] о. Дмитро Кубаєвич.

Допитав: ст[арший] о[перативний]/уп[овноважений] Копичинського РВ МДБ к[апітан]н [підпис:] Сапронов.

Примітка: документ рукописний, оригінал російською мовою, переклад українською мовою здійснили упорядники.

Документ № 2: Протокол допиту Попко Анелії Михайлівни від 25 грудня 1949 р.⁵

[арк. 11] Протокол допиту

1949 року грудня 25 дня. Село Хоростків.

Я, старший оперуповноважений Копичинського РВ МДБ Тернопільської області, капітан САПРОНОВ цього числа допитав у якості свідка:

ПОПКО Анелію Михайлівну, 1906 року народження, уродженку села Струсів, Стру- сівського району, Тернопільської області, проживає в селі Хоростків, Копичинського району, з 1921 року і по теперішній час, із селян-середняків, за національністю полячка, малограмотна, заміжня, б[ез]/п[артійна], раніше не суджена.

⁵ Архів Головного управління Національної поліції у Тернопільській області. Архівна справа № 490: [част. 1] Облікова справа № 15867 на уніатського священника-опозиціонера Кубаєвича Дмитра Івановича. 39 арк.; [част. 2] Особова справа спец поселенця № 2633 Кубаєвича Дмитра Івановича. 34 арк., [част. 1]. Арк. 11–11 зв.

Про відповідальність за подання брехливих свідчень попереджена за ст. 89 КК УРСР [підпис].

Питання: Чи знаєте Ви жителів села Вибранівка, Копичинського району, – МІДЖАК Марію Григорівну і ПОТОЧНИК Ілярію Григорівну і які у Вас із ними взаємовідносини?

Відповідь: Жителів села Вибранівка МІДЖАК Марію Григорівну і ПОТОЧНИК Ілярію Григорівну я знаю з 1946 року, взаємовідносини в мене з ними нормальні, ніяких особистих порахунків з ними не маю.

Питання: Розкажіть детально, що Вам відомо про МІДЖАК і ПОТОЧНИК?

Відповідь: Мені відомо, що МІДЖАК і ПОТОЧНИК у 1946 році приїхали з Польщі як переселенки в село Вибранівка, Копичинського району, самі вони за національністю українці, незаміжні, обидві монашки греко-католицької церкви, в церкву села Хоростків вони не ходять, оскільки в цій церкві священник править службу за православним обрядом. Мені особисто декілька разів доводилося розмовляти з цими двома монашками, які кажуть, що вони черниці греко-католицької віри, а православну віру вони не визнають. У селі Хоростків у церкві править службу священник ЄДНАК, останнього ці монашки проклинають за те, що він возз'єднався з православною вірою і править у церкві за православним обрядом.

Приблизно місяців 7 тому назад я говорила з монашкою МІДЖАК Марією, яка говорила: “Священнику ЄДНАК буде погано за те, що він возз'єднався з руською православною вірою і взагалі якби ЄДНАК довго працювати священником не буде, так як скоро на Україні буде інша влада”, але я не цікавилася, яка інша влада буде.

Упродовж 1947-48 рр. ці монашки на свої свята декілька разів в монашому обряді ходили по селі Хоростків.

[арк. 11 зв.] Квартиру монашок МІДЖАК і ПОТОЧНИК два рази в цьому році відвідував священник греко-католицької церкви КУБАЄВИЧ із села Хлопівка, і я сама особисто бачила.

Протокол допиту записаний з моїх слів правильно, в чому я розписуюсь. [підпис].

Вірно: ст[арший] о[перативний]/уп[овноважений] Копичинського РВ МДБ к[апітан]н [підпис:] Сапронов.

[рукописно дописано] Довідка: Оригінал протоколу допиту Попко знаходиться в Копичинському РВ МДБ ст[арший] о[перативний]/уп[овноважений] Копичинського РВ МДБ к[апітан]н [підпис:] Сапронов.

Примітка: документ машинописний з приміткою “копія”, оригінал російською мовою, переклад українською мовою здійснили упорядники.

Документ № 3: Протокол допиту Корнієнка Никифора Трифимовича від 23 січня 1950 р.⁶

[арк. 12] Протокол допиту

23 січня 1950 року, село Хлопівка.

Я, старший оперуповноважений Копичинського РВ МДБ Тернопільської області, капітан САПРОНОВ цього числа допитав у якості свідка:

КОРНІЄНКО Никифора Трофимовича, 1904 року народження, уродженець села Новий-Дашев, Дашевського району, Вінницької області, із селян-середняків, українець, гр[омадяни]н СРСР, грамотний, б[ез]/п[артійний], одружений, проживає в селі Хоростків, Копичинського району з 1947 року і по теперішній час, працює в Хоростківській лікарні в якості завгоспа.

Про відповідальність за подання неправдивих свідчень попереджений за ст. 89 КК УРСР [підпис].

Питання: Чи знаєте Ви жителів села Вибранівка, Копичинського району, – МІДЖАК Марію Григорівну і ПОТОЧНИК Ілярію Григорівну і які у Вас із ними взаємовідносини?

⁶ Архів Головного управління Національної поліції у Тернопільській області. Архівна справа № 490: [част. 1] Облікова справа № 15867 на уніатського священника-опозиціонера Кубаєвича Дмитра Івановича. 39 арк.; [част. 2] Особова справа спец поселенця № 2633 Кубаєвича Дмитра Івановича. 34 арк., [част. 1]. Арк. 12–12 зв.

Відповідь: Жителів села Вибранівка МІДЖАК і ПОТОЧНИК я знаю добре з 1947 року, взаємовідносини в мене з ними нормальні, ніяких особистих поррахунків не мав і не маю.

Питання: Розкажіть детальніше, чим займаються МІДЖАК Марія і ПОТОЧНИК Ілярія?

Відповідь: Мені відомо, що МІДЖАК Марія з ПОТОЧНИК Ілярією прибули з Польщі як переселенці в село Вибранівка, де і до теперішнього часу проживають.

Починаючи з 1946 року і по теперішній час вони займаються сільським господарством, мають коло трьох гектарів землі, корову і дві свині, ніякої участі в громадському житті не беруть.

Крім того мені відомо, що МІДЖАК і ПОТОЧНИК є монашками греко-католицької церкви, мені особисто доводилося декілька разів спостерігати, коли ці дві монашки в себе на квартирі ввечері і зранку читають якісь релігійні книги.

У 1948–49 рр. МІДЖАК і ПОТОЧНИК декілька разів ходили в монашому обряді* по селі Хоростків і я сам особисто бачив. Оскільки я недалеко проживаю від їхніх квартир, то мені доводилося декілька разів мати з ними розмову на побутові теми, а також я цікавився їхнім життям. Про себе вони мені говорили, що є монашками і вірять у греко-католицьку віру, а православну не хочуть визнавати. В Хоростківську церкву вони не ходять, приблизно рік тому я поцікавився у ПОТОЧНИК Ілярії, чому вона не ходить на релігійні свята в Хоростківську церкву, на що вона мені відповіла, що вона не може піти в церкву, оскільки там священник ЄДНАК править службу за православним обрядом, і що в церкву ходять люди віруючі в православну віру, а вона є віруючою в греко-католицькій церкві, а тому вона не ходить до церкви.

[арк. 12 зв.] На священника ЄДНАК як ПОТОЧНИК, так і МІДЖАК сильно сварять його за те, що він возз'єднався з російською православною церквою і відмовився від греко-католицької віри.

МІДЖАК і ПОТОЧНИК дуже часто бувають у роз'їздах і понад усе вони їздять у місто Львів, але навіть вони туди їздять, я не знаю. Необхідно сказати, що ці дві монашки ведуть скритий спосіб життя, до них часто приїздять із інших районів якісь невідомі особи, жінки.

Питання: Хто з місцевих жителів відвідує квартиру монашок МІДЖАК і ПОТОЧНИК?

Відповідь: Із місцевих жителів квартиру вищезгаданих монашок найбільше відвідують їхні сусіди, які приходять по господарських справах.

Крім того, в 1948–49 рр. я сам особисто бачив два рази, що до цих монашок на квартиру приходив священник греко-католицької церкви КУБАСВИЧ, але навіть він приходив, я не знаю.

Питання: Що Ви ще додасте до своїх показань?

Відповідь: Приблизно 25 чи 26 грудня 1949 року в селі Хлопівка проходила організація колгоспів і в цей час монашки МІДЖАК і ПОТОЧНИК виїхали в місто Львів з тією метою, щоб до них не приходив ніхто на квартиру, щоб не записатися чи, вірніше, не подати заяву в колгосп.

Протокол записаний з моїх слів правильно і мені прочитано вголос, про що підписуюсь [підпис].

Допитав: ст[арший] о[перативний]/уп[овноважений] Копичинського РВ МДБ к[апітан]н [підпис:] Сапронов.

[рукописно дописано] Довідка: Оригінал протоколу допиту Корнієнко знаходиться в Копичинському РВ МДБ ст[арший] о[перативний]/уп[овноважений] Копичинського РВ МДБ к[апітан]н [підпис:] Сапронов.

Примітка: документ машинописний з приміткою “копія”, оригінал російською мовою, переклад українською мовою здійснили упорядники.

* Так в оригіналі.

Документ № 4: Довідка про Кубасвича Дмитра Івановича, видана виконкомом Копичинської районної ради 27 січня 1950 р.⁷

[арк. 15] [штамп українською мовою з лівого краю в куті із записом реєстрації російською мовою:]

Виконавчий комітет
Копичинської районної ради
депутатів трудящих
Тернопільської області
27 січня 1950 р. № 137

[текст російською мовою] ДОВІДКА-ХАРАКТЕРИСТИКА

Видана Виконкомом Копичинської Райради депутатів трудящих на гр[омадяни]на Кубаєвич Дмитра Івановича, 1890 року народження, уродженця села Пилипів Коломийського р[айо]ну Станіславської області, із селян, безпартійний, з вищою духовною освітою, в тому, що він дійсно з 1939 року по 1942 р. служив священником греко-католицької церкви в селі Хоростків Копичинського р[айо]ну Тернопільської обл[асті].

У період німецької окупації проживав у цьому ж селі, був викладачем богослужіння в Хоростківській середній школі.

З 1944 по 1947 рік Кубаєвич служив священником греко-католицької церкви в с. Хлопівка Копичинського р[айо]ну Тернопільської обл[асті], а потім, не бажаючи перейти на православну віру, формально відмовився від священничої діяльності, залишившись уніатським священником-опозиціоністом, вірним греко-католицькій церкві і Ватикану.

З 1947 р. по теперішній час проживає в тому ж селі Хлопівка, суспільно-корисною діяльністю не займається, ніде не працює,

Кубаєвич Д. І. сім'ї не має, на виборних посадах у радянських установах не працює, нагород Радянського уряду не має.

Голова Виконкому Копичинської
Райради депутатів трудящих [підпис] /І. Чорняк/

Секретар Виконкому Копичинської
Райради депутатів трудящих [підпис] /М. Калабаня/

[печатка українською мовою:] “Виконавчий комітет Копичинської районної ради депутатів трудящих Тернопільської області”.

Примітка: документ машинописний, оригінал російською мовою, переклад українською мовою здійснили упорядники.

Документ № 5: Довідка про Кубаєвича Дмитра Івановича, видана Уповноваженим Ради у справах РПЦ при РМ УРСР по Тернопільській області 27 січня 1950 р.⁸

[арк. 16] [штамп українською мовою з лівого краю в куті із записом реєстрації цифрами:]

УРСР
Уповноважений Ради
у справах Російської Православної Церкви
в Тернопільській області
27.01.1950 р.

[текст російською мовою] ДОВІДКА

видана УМДБ по Тернопільській області в тому, що [рукописний запис тексту у формулярі російською мовою] Кубаєвич Дмитро Іванович 1890 року народження [друкований текст формуляра російською мовою] являється уніатським священником с. [рукописний запис тексту у формулярі російською мовою] Хлопівка Копичинського [друкований текст формуляра

⁷ Архів Головного управління Національної поліції у Тернопільській області. Архівна справа № 490: [част. 1] Облікова справа № 15867 на уніатського священника-опозиціонера Кубаєвича Дмитра Івановича. 39 арк.; [част. 2] Особова справа спец поселенця № 2633 Кубаєвича Дмитра Івановича. 34 арк., [част. 1]. Арк. 15.

⁸ Там само. Арк. 16.

російською мовою] району, від переходу на православ'я відмовився і в теперішній час нелегально здійснює богослужіння за греко-католицьким обрядом.

Уповноважений Ради

у справах Православної Церкви при Раді
міністрів СРСР по Тернопільській області [підпис] П. Пруселіс

Примітка: документ машинописний, оригінал російською мовою, переклад українською мовою здійснили упорядники.

Документ № 6: Довідка про Кубасвича Дмитра Івановича, видана Копичинським районним військовим комісаром 2 лютого 1950 р.⁹

[арк. 17] [штамп російською мовою з лівого краю в куті із записом реєстрації російською мовою:]

Копичинський районний військовий комісаріат
2 лютого 1950 р. № 202.

[друкований текст російською мовою] ДОВІДКА

Цим підтверджується, що гр[омадяни]н Кубаєвич Дмитро Іванович, 1890 року народження, уродженець с. Пилипів, Коломийського району, Станіславської області, проживає в с. Хлопівка, Копичинського району, Тернопільської області, на військовому обліку Копичинського райвійськкомату не перебуває, в Радянській Армії не служив. Зі складу його сім'ї і родичів, як раніше, а також і в теперішній час у Радянській Армії ніхто не служив і не служить. Нагороджених урядовими нагородами нікого немає.

Військомом Копичинського району
гв[ардії] підполковник [підпис] Грачев

Примітка: документ машинописний, оригінал російською мовою, переклад українською мовою здійснили упорядники.

Документ № 7: Лист начальника Копичинського РВ МДБ до начальників УНКДБ і УНКВС Тернопільської області від 30 грудня 1949 р. та до начальника РВ МВС від 1 лютого 1950 р.¹⁰

[арк. 18] [рукописний текст російською мовою]

Нач[альнику] Копичинського
РВ МВС капітану тов. Бровіну
тут

Прошу перевірити і повідомити які к[омпрометуючі] матеріали маєте в розпорядженні та чи не перебуває в агентурно-інформаторській мережі нами перевірюваний

Кубаєвич Дмитро Іванович 1890 року народження, уродж[енець] с. Пилипів Коломийського р[айо]ну Станіславської обл[асті], мешканець села Хлопівка нашого р[айо]ну, священник греко-католицької церкви.

№ 127

1/П-1950 р.

Нач[альник] Копичинського РВ МДБ
к[апітан]н [підпис] /Гаврилко/

[арк. 18 зв.]

[рукописний текст російською мовою] Довідка

Перевірюваний Вами – Кубаєвич в агентурно-інформаторській мережі не перебуває і к[омпрометуючими] матеріалами не розпоряджаємося.

2/П-50 р.

⁹ Архів Головного управління Національної поліції у Тернопільській області. Архівна справа № 490: [част. 1] Облікова справа № 15867 на уніатського священника-опозиціонера Кубаєвича Дмитра Івановича. 39 арк.; [част. 2] Особова справа спец поселенця № 2633 Кубаєвича Дмитра Івановича. 34 арк., [част. 2]. Арк. 17.

¹⁰ Там само. Арк. 18–18 зв.

Нач[альник] Копичинського РВ МВС
к[апіта]н [підпис] /Бровкін/

Примітка: документ рукописний, оригінал російською мовою, переклад українською мовою здійснили упорядники.

Документ № 8: Лист начальника Копичинського РВ МДБ до начальників УНКДБ і УНКВС Тернопільської області від 30 грудня 1949 р. про Кубасвича Дмитра Івановича¹¹.

[арк. 19] [друкований текст російською мовою]
Начальнику відділу “А” УМДБ по Тернопільській області
майору тов. Прокоф’єву
Начальнику спецвідділу УМВС по Тернопільській області
майору тов. Сидоренку

Просимо перевірити і повідомити, чи перебуває в агентурно-інформаторській мережі перевірюваний нами

Кубасевич Дмитро Іванович 1890 року народження, священник греко-католицької церкви,

мешканець с. Хлопівка Копичинського району Тернопільської області.

Нач[альник] Копичинського РВ МДБ
к[апіта]н [підпис] /Гаврилко/

№ 1137
30/ХІІ-49 р.

Примітка: документ машинописний, оригінал російською мовою, переклад українською мовою здійснили упорядники.

Опублікована друга частина документів допомагає зрозуміти, якими безпідставними мотивами керувалися співробітники органів МДБ і МВС у процесі проведення розслідування, пошуку “компромату”, а відтак прийняли рішення про виселення у “віддалені райони СРСР”.

Подальша доля о. Дмитра Кубасевича на засланні епізодично розкривається на наступних сторінках облікової справи, публікацію яких продовжимо в наступному номері.

FATHER DMYTRO KUBAYEVYCH: THE PAGES OF THE ACCOUNT FILE (Part 2)

Ruslan DELIATYNSKYI

*Ivano-Frankivsk Academy Ivana Zolotoustoho,
Department of Social and Humanitarian Disciplines,
Research Institute of Church History,
22, Sofron Mudryi (Gharbarska) St., room 801, 76019, Ivano-Frankivsk, Ukraine
e-mail: r.deliatynskyi@ifai.edu.ua
ORCID: 0000-0002-6020-7666*

Iryna IVASHKIV

*Carpathian State Agricultural Research Station of the Institute of Agriculture of the Carpathian Region
of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine,
Department of Scientific Consulting and Information Support for Economy and Marketing
21a, Bandery St., 76014, Ivano-Frankivsk, Ukraine
e-mail: i.ivach@ukr.net
ORCID: 0000-0002-8135-8260*

¹¹ Архів Головного управління Національної поліції у Тернопільській області. Архівна справа № 490: [част. 1] Облікова справа № 15867 на уніатського священника-опозиціонера Кубасевича Дмитра Івановича. 39 арк.; [част. 2] Особова справа спец поселенця № 2633 Кубасевича Дмитра Івановича. 34 арк., [част. 2]. Арк. 19.

Volodymyr POSTRILONNYI

34, Sahaidachny St., 47740, Velyki Birky village, Ternopil district, Ternopil region, Ukraine

e-mail: postrillonnyivolodymyr@gmail.com

ORCID: 0009-0005-0415-5282

In the article, the authors continue the publication of the materials of the accounting file of the priest of the Ukrainian Greek-Catholic Church, Father Dmytro Kubayevych (1890–1980), which is now stored under number 490 in the Archive of the Main Directorate of the National Police in the Ternopil region (at the address of the city of Ternopil, 11 Valova St.). The authors of the publication tried to preserve the authenticity of the document as much as possible when translating it from Russian into Ukrainian.

The article highlights the following eight documents of the accounting case: the protocol of the interrogation of Dmytro Ivanovych Kubayevych dated September 27, 1949, the protocol of the interrogation of Anelia Mykhaylivna Popko dated December 25, 1949, the protocol of the interrogation of Nykyfor Trofymovych Kornienko dated January 23, 1950, information on Dmytro Ivanovych Kubayevych, issued by the executive committee of the Kopychyn District Council on January 27, 1950, by the Commissioner of the Council for the Affairs of the Russian Orthodox Church under the RM of the Ukrainian SSR in the Ternopil Region on January 27, 1950, by the Kopychyn District Military Commissar on February 2, 1950, letters from the head of the Kopychyn Region of the MDB, the heads of the UNKDB and the UNKVS of the Ternopil Region from December 30, 1949 and to the head of the Ministry of Internal Affairs from February 1, 1950.

The published documents reveal the mechanisms of the repressive policy of the Soviet totalitarian regime, clearly show the fictitiousness of the priest's accusations of "gang support" and outline the real reason for the eviction – loyalty to the Greek Catholic Church.

Key words: accounting, Soviet state security agencies, eviction, special settlement, priest, Dmytro Kubaevych, underground Ukrainian Greek Catholic Church.

REFERENCES

Arkhiv Holovnoho upravlinnia Natsionalnoi politsii u Ternopilskii oblasti [Archive of the Main Directorate of the National Police in the Ternopil region]. Arkhivna sprava № 490: [chast. 1] Oblikova sprava № 15867 na uniatskoho sviashchenyka-opozytionera Kubaievycha Dmytra Ivanovycha, 39 ark.; [chast. 2] Osobova sprava spets poselentsia № 2633 Kubaievycha Dmytra Ivanovycha, 34 ark. [Archive file No. 490: [part. 1] Accounting file No. 15867 for the Uniate oppositionist priest Dmytro Ivanovych Kubayevich, 39 sheets; [part. 2] Personal case of special settler No. 2633 Kubayevich Dmytro Ivanovich, 34 sheet.] (in Ukrainian).

Deliatynskyi, R., Ivashkiv, I., Postrilonnyi, V. Otets Dmytro Kubaievych: storinkamy oblikovoi spravy (Chastyna 1) [Father Dmytro Kubaievych: pages of the accounting file (Part 1)...]. *Naukovyi i kulturno-prosvitnii kraieznavchyi chasopys "Halychyna"* [Scientific and cultural and educational local history magazine "Halychyna"]. 2023. № 36. S. 264–272. DOI: <https://doi.org/10.15330/10.15330/gal.36.264-272> (in Ukrainian).

Naukovi proekty NDI istorii Tserkvy [Scientific projects of the Research Institute of Church History]. *Ivano-Frankivska akademiia Ivana Zolotoustoho [Ivano-Frankivsk Academy Ivana Zolotoustoho]*. Retrieved from: <http://ifaiz.edu.ua/novyny/1107-naukovi-proiekty-iic.html> (in Ukrainian).

V UkrINTEI zareiestrovano naukovo-doslidnu temu "Reabilitovana pamiat: istoriia UHKTs v osobakh" [The research topic "Rehabilitated memory: the history of the UGCC in individuals" is registered in UkrINTEI]. *Kafedra istorii Ukrainy ta metodyky vykladannia istorii. Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka [Department of History of Ukraine and methods of teaching history. Prykarpattia National University named after Vasyl Stefanyk]*. Retrieved from: <https://kiu.pnu.edu.ua/2023/07/03/v-ukrintei-zareiestrovano-naukovo-doslidnu-temu-reabilitovana-pam-iat-istoriia-uhkts-v-osobakh/?fbclid=IwAR25eIMCgv8BA5WoOAOOrmljLUPNfVJwH88wmHJ8AyzvIOnyXJRqUrmWU6oA> (in Ukrainian).